

Stenografični zapisnik

prve seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dne 19. decembra 1900.

Navzoči: Prvosednik: Deželni glavar Oton pl. Detela.
Vladni zastopnik: C. kr. deželni predsednik eksce-
lencia baron Viktor Hein in c. kr. deželne vlade
tajnik Viljem Haas. — Vsi članovi razun: knezoškof
dr. Anton Bonaventura Jeglič, Ivan Murnik, Viljem
Pfeifer, eksclencia Jožef baron Schwegel, Alfonz
baron Wurzbach. — Zapisnikar: Deželni tajnik
Jožef Pfeifer.

Dnevni red:

1. Otvorjenje deželnega zbora.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Volitev dveh rediteljev.
4. Volitev dveh verifikatorjev.
5. Volitev finančnega odseka 12 članov.
6. Vladna predloga. — Zakon o uvedbi doklade k državni žganjarini.
7. Priloga 7. Poročilo deželnega odbora gledé začasnega pobiranja deželnih priklad leta 1901.

Začetek seje ob 11. uri dopoldne.

Stenographischer Bericht

der ersten Sitzung

des krainischen Landtages

in Laibach

am 19. December 1900.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Otto von Detela. — Regierungsvertreter: K. k. Landespräsident Excellenz Victor Freiherr von Hein und k. k. Landesregierungssecretär Wilhelm Haas. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von Fürstbischof Dr. Anton Bonaventura Jeglič, Johann Murnik, Wilhelm Pfeifer, Excellenz Josef Freiherr von Schwegel, Alfons Freiherr von Wurzbach. — Schriftführer: Landschaftssecretär Josef Pfeifer.

Tagesordnung:

1. Eröffnung des Landtages.
2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
3. Wahl zweier Ordner.
4. Wahl zweier Verificatoren.
5. Wahl eines Finanzausschusses von 12 Mitgliedern.
6. Regierungsvorlage. — Gesetz, betreffend die Einführung eines Zuschlages zur staatlichen Brantweinsteuer.
7. Beilage 7. Bericht des Landesauschusses, betreffend die provisorische Einhebung der Landesumlagen im Jahre 1901.

Beginn der Sitzung um 11 Uhr Vormittag.

1. Otvorjenje deželnega zbora.

1. Eröffnung des Landtages.

Deželni glavar :

Visoka zbornica! Z Najvišjim cesarskim patentom z dne 24. novembra t. l. je bil sklican deželni zbor vojvodine Kranjske na današnji dan. Čast mi je, otvoriti zborovanje deželnega zbora ter najljubneje pozdraviti častite gospode poslance in zastopnika visoke vlade, ekscelenco gospoda deželnega predsednika.

Za naše zborovanje nam je v sedanjem oddelku te sesije odmerjen le prav kratek čas, ali rešiti imamo dve jako važni stvari, namreč sklep glede provizoričnega pobiranja deželnih priklad in načrt zakona o dokladi na državno žganjarino, kateri je bil predložen kot vladna predloga. Ta zakonski načrt je za dežele, ki so zastopane v državnem zboru, velevažnega pomena. Prvi slučaj je, da bi država ves dohodek državne priklade prepustila deželam. To je vsekako pripoznanja in vse hvale vredno in svota, ki se bo razdelila, namreč 19,200.000 K, je vsekako izdatna. Dežele, katere dosedaj niso pobirale samostalne naklade na žganje, ali katere so jo pobirale le v jako nizkem znesku, bodo vsled te državne priklade, ki se bo razdelila na dežele, pridobile izdatni, visoki dohodek. Kakor se iz razkaza, katerega bodo gospode tudi našli pri vladni predlogi, razvidi, so dežele Avstrija pod Anižo, Češka, Moravska, Galicija, Šlezka in Bukovina deležne z jako visokimi zneski te priklade. Seveda za Kranjsko, ki je do zdaj vže itak najvišjo priklado v Avstriji pobirala, bi bil prispevek države jako malenkosten, kajti znašal bi le 323.000 K, torej za 554.000 K manj, kakor je sedaj na leto znašala deželna naklada. Ker se je pa pri razpravah, ki so se vršile pri finančnem ministrstvu in pri katerih sem jaz čast imel zastopati deželni odbor, doseglo, da je vlada dovolila pobirati še v prihodnje toliko odstotkov samostalne naklade, da pride Kranjska dežela do tistega dohodka, kakor je dosedaj znašala naklada na žganje, pri tej akciji dežela Kranjska ničesar ne izgubi, pač pa je v izdatnem dobičku s tem, ker se bo ta priklada za 9 let dovolila, namreč za dobo, da ostane v veljavi ta zakon in to je za deželno gospodarstvo velikega pomena, ker se bo računilo z gotovo podlago, med tem ko se je dosedaj od leta do leta moralo prositi za priklado in se ni imelo pozitivnega temelja za proračun deželnega zaklada. To je vsekako za deželo izdaten dobiček in zato sem mnenja, da bo visoka zbornica načrt tega zakona lahko mirno in z dobro vestjo glede na korist za finančne razmere dežele sprejela.

Dalje mi je čast poročati o izvršitvi sklepa visokega deželnega zbora XV. seje z dne 4. maja t. l. Visoka zbornica je tedaj glede na sedemdesetletnico presvitlega cesarja sklenila (bere — liešt):

«Deželnemu glavarju se naroča, da primernim potom sporoči Njega Veličanstvu najudanostejše častitke vojvodine Kranjske.» (Poslanci vstanejo. — Die Abgeordneten erheben sich.)

«Der Landeshauptmann wird beauftragt, auf entsprechendem Wege Seiner Majestät die tiefergebensten Glückwünsche des Herzogthums Krain zur Kenntniß zu bringen.»

Ker je bilo naznanjeno, da Njega Veličanstvo povodom slavljenja sedemdesetletnice ne sprejme na Najvišjem dvoru deputacij, podal sem se dne 16. avgusta k ekscelenci gospodu deželnemu predsedniku in sem, sklicaje se na ta sklep deželnega zbora, izrazil v imenu deželnega zastopa najudanejšo častitke in zagotovilo neomahljive zvestobe in udanosti prebivalstva vojvodine Kranjske.

Na to prejel sem od visokega deželnega predsedstva sledeči dopis (bere — liešt):

«Njega ekscelenca gospod ministrski predsednik mi je na podlagi Najvišjega povelja naročil, da Vašemu Preblagorodju naznanjam Najvišjo zahvalo za povodom Najvišjega 70. rojstnega dneva v imenu dežele Kranjske poklonjen izraz zvestobe in udanosti.»

«Indem ich dies dem hohen Hause zur erfreulichen Kenntniß bringe, und den patriotischen Gefühlen der tiefsten Ergebenheit und Liebe zu Seiner Majestät, mit welchen der hohe Landtag seinerzeit den eben erwähnten Beschluß gefaßt hat, neuerlichen Ausdruck gebe, eröffne ich die erste Sitzung der letzten Session der gegenwärtigen Wahlperiode mit dem begeisterten Rufe: «Hoch Seine Majestät unser Allergnädigster Kaiser!» — «Slava Njega Veličanstvu presvetlemu cesarju!» (Vsa zbornica zakliče navdušeno trikrat: «Slava, Hoch!» — Das ganze Haus ruft begeistert dreimal «Slava, Hoch!»)

Konstatujem sklepčnost visoke zbornice in otvarjam sejo.

Ekscelenca gospod deželni predsednik ima besedo.

K. k. Landespräsident Excellenz Freiherr v. Hein:

Hoher Landtag! Častita zbornica! Im Namen der kaiserlichen Regierung erlaube ich mir alle Herren Abgeordneten hier freundlichst und herzlichst zu begrüßen.

Čast mi je v imenu cesarske vlade prisrčno pozdraviti vse gospode deželne poslance, ki so se zopet zbrali v tej dvorani, da se posvetujejo o važnih zadevah v blagor dežele Kranjske. Ena teh važnih zadev je tudi načrt zakona o uvedbi doklade k državni žganjarini, katero si dovoljujem položiti na mizo visoke zbornice. Ako si usojam priporočati tisto predlogo modremu pretresovanju visoke zbornice in prositi za nujno postopanje, storim to z obljubo, da bo cesarska vlada vse razprave in posvetovanja visoke zbornice zasledovala z velikim zanimanjem in jo kolikor mogoče podpirala.

Ich erlaube mir, die Regierungsvorlage, welche die geehrten Herren Abgeordneten auf Ihren Tischen finden, der weisen Erwägung des hohen Hauses zu empfehlen und um ein möglichst dringliches Verfahren in dieser Angelegenheit zu bitten.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.**2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.****Deželni glavar:**

Kakor sem že prej omenil in kakor je ekscelenca gospod deželni predsednik sedaj navajal, izročena je visoki zbornici vladna predloga z načrtom zakona o uvedbi doklade k državni žganjarini in ker je čas za obravnavo jako kratek in je, če bi bil ta načrt zakona v visoki zbornici sprejet, vsekako potreba, da bo razglašen do 27. t. m. v deželnem zakoniku, je s tem že dokazano, da se mora stvar obravnavati jako nujno. Zaradi tega bi si jaz dovolil predlagati, da bi se prvo branje vladne predloge vršilo danes v tej seji in da bi se potem izročila finančnemu odseku, ki se bo v tej seji volil, in istemu bi bilo naročiti, naj poroča vsaj v 48 urah, tako da bo mogoče, dne 21. t. m. v zbornici o načrtu zakona obravnavati. Ako ni nobenega ugovora, se bo torej volil finančni odsek in se bo istemu izročila ta vladna predloga.

Dalje imam naznaniti, da so zaradi bolezni opravičili svojo odsotnost od današnje seje gospodje poslanci baron Wurzbach, ekscelenca baron Schwegel in cesarski svetnik Murnik. Glede gospoda cesarskega svetnika Murnika je gospodom deželnim poslancem znano in gotovo so s toplim sočutjem in obžalovanjem izvedeli, da ga je letos dne 13. maja zadela huda bolezen, vsled katere je bil zadržan, opravljati svoj posel. Vsled tega sem bil primoran, poklicati njegovega namestnika gospoda Petra Grassellija v deželni odbor. Zdravje se je gospodu cesarskemu svetniku Murniku sicer izdatnoboljšalo, vendar pa ne toliko, da bi mogel že poslovati in je torej tudi opravičena njegova prošnja za dopust glede zasedanja, v kolikor se bo vršilo še tekom tega leta.

Sedaj pride na vrsto točka:

3. Volitev dveh rediteljev.**3. Wahl zweier Ordner.****Deželni glavar:**

Morda stavi kdo gospodov poslancev, kakor druga leta, predlog, da se potrdita reditelja prejšnjega leta, sicer se bo vršila volitev z listki.

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker se ne stavi noben predlog, bom prosil, da se volitev izvrši z listki.

Dalje imamo točko:

4. Volitev dveh verifikatorjev.**4. Wahl zweier Verificatoren.**

Tudi tu se bo volilo z listki.

Ker bo treba za volitve sejo prekiniti, prosim, da se pred še preide na 4. točko, namreč:

5. Volitev finančnega odseka 12 članov.**5. Wahl eines Finanzausschusses von 12 Mitgliedern.**

Predlog je, da se izvoli finančni odsek 12 členov. Prosim gospode poslance, ki se strinjajo s tem, da se izvoli finančni odsek in sicer 12 članov, da izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto. Torej se bodo sedaj vršile volitve rediteljev, verifikatorjev in finančnega odseka. Da se gospodje poslanci o volitvah dogovore in listke napišejo, prekinem sejo.

(Seja prestane ob 11. uri 35 minut in se nadaljuje ob 11. uri 45 minut dopoldne. — Die Sitzung wird um 11 Uhr 35 Minuten unterbrochen und um 11 Uhr 45 Minuten wieder aufgenommen.)

Deželni glavar:

Prosim gospode poslance, da izvolijo oddati listke za volitev dveh rediteljev.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim gospode poslance, da izvolijo oddati listke za volitev dveh verifikatorjev.

Ich bitte die Herren Abgeordneten, die Stimmzettel für die Wahl zweier Verificatoren abzugeben.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim gospode poslance, da izvolijo oddati listke za volitev finančnega odseka.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim, da prevzameta skrutinij, in sicer za volitev rediteljev in verifikatorjev gospoda poslanca dr. Papež in pl. Lenkh in za volitev finančnega odseka gospoda poslanca Višnikar in župnik Ažman.

(Po prestanku. — Nach einer Pause.)

Deželni glavar:

Gospod poslanec Višnikar ima besedo, da naznani izid volitve finančnega odseka.

Poslanec Višnikar:

Izid volitve finančnega odseka je sledeč:

Oddanih je bilo 30 glasov. Z vsemi, torej enoglasno, so izvoljeni gospodje poslanci: Grof Barbo, Luckmann, dr. Schaffer, ekscelenca baron Schwegel, Kalan, dr. Papež, Povše, Modic, Grasselli, Hribar, dr. Majaron in Višnikar.

Deželni glavar:

Gospod poslanec dr. Papež ima besedo, da naznani izid volitve rediteljev in verifikatorjev.

Poslanec dr. Papež:

Za volitev dveh rediteljev je bilo oddanih 26 glasov in sicer je dobil gospod poslanec grof Barbo 23 in gospod poslanec Lenarčič 25 glasov.

Drugi glasovi so razcepljeni.

Dalje je bilo za volitev dveh verifikatorjev oddanih 26 glasov. Od teh je dobil gospod poslanec dr. Schaffer 22 in gospod poslanec Jelovšek 25 glasov.

Drugi glasovi so razcepljeni.

Deželni glavar:

Torej so imenovani gospodje izvoljeni.

Prosim, da se zdaj finančni odsek konstituirata.

Prosim gospode člane finančnega odseka, da si izvolijo načelnika in namestnika.

(Po prestanku. — Nach einer Pause.)

Deželni glavar:

Naznanjam, da se je finančni odsek konstituiral in da je bil izvoljen načelnikom gospod poslanec Grasselli in namestnikom gospod dr. Papež.

Prva seja finančnega odseka bo, kakor mi je ravno naznanil gospod načelnik, jutri ob 10. uri dopoldne v deželni hiši v drugem nadstropju, kjer navadno odseki zborujejo.

Sedaj pride na vrsto točka:

6. Vladna predloga. — Zakon o uvedbi doklade k državni žganjarini.

6. Regierungsvorlage. — Gesetz, betreffend die Einführung eines Zuschlages zur staatlichen Brantweinsteuer.

Ker je visoka zbornica že prej, ko sem stavil predlog, da se stvar kot nujna obravnava in takoj finančnemu odseku izroči, temu pritrčila, smatram, da je vladna predloga izročena finančnemu odseku in da ima isti o njej poročati v 48. urah. Ker pa ne bo mogoče, da bi se v zmislu § 29. pravičnega reda poročilo finančnega odseka o tem načrtu 48 ur prej razdelilo, vprašam častite gospode poslance, ali nihče temu ne ugovarja, če se poročilo finančnega odseka ne razdeli 48 ur prej?

(Nihče ne ugovarja. — Es erfolgt kein Widerspruch.)

Ker nihče ne nasprotuje, konstatujem, da ni nobenega ugovora proti temu.

Na vrsto pride sedaj točka:

7. Priloga 7. Poročilo deželnega odbora gledé začasnega pobiranja deželnih priklad leta 1901.

7. Beilage 7. Bericht des Landesauschusses, betreffend die provisorische Einhebung der Landesumlagen im Jahre 1901.

Ker je tudi glede te stvari treba nujnega obravnavanja, smatram, da visoka zbornica v konsekvenci prejšnjega sklepa pritrди tudi predlogu, da se priloga 7. izroči finančnemu odseku, ki ima o njej poročati v 48. urah.

(Nihče ne ugovarja. — Es erfolgt kein Widerspruch.)

Torej se priloga 7. izroča finančnemu odseku.

Izročene so mi bile nekatere peticije in nekatere peticije leže tudi pri deželnem odboru. Ker se pa finančni odsek jutri pač ne bo mogel ž njimi baviti zaradi kratkega časa, ki nam je na razpolaganje, bodo te peticije shranjene do časa, ko se bo sedanje zasedanje nadaljevalo. Predlagam torej, da se danes došle peticije izroče deželnemu odboru, da jih predloži v drugem oddelku zasedanja.

Edina peticija, ki je nujna in katero je treba že sedaj rešiti, je peticija kontrolorja deželne prisilne delavnice Albina Peternela, ki prosi za milostno zvišanje pokojnine. On je čez eno leto bolan in treba ga je penzionirati ter nastaviti novega kontrolorja, česar pa ne gre več mesecev odlašati. Zato bi prosil, da se ta peticija takoj danes izroči finančnemu odseku, da bo v prihodnji seji o njej poročal.

Ker ni ugovora, se izroči peticija Albina Peternela finančnemu odseku.

Prihodnja seja deželnega zbora je v petek dne 21. t. m. ob 10. uri dopoldne.

Sklepam sejo.

Konec seje ob 12. uri 30 minut popoldne. — Schluss der Sitzung um 12 Uhr 30 Minuten Nachmittags.